

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या ताब्यातील शासकीय जमिनींचा खाजगीकरणाच्या माध्यमातून पर्यटनदृष्ट्या विकास करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : टिडीसी २०१८/१/प्र.क्र.९७ (भाग-२)/पर्यटन
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक: १७ ऑगस्ट, २०२०.

- वाचा :-**
- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. जमीन १०८९/प्र.क्र.२५/ज-१, दि.१३/९/१९८९.
  - २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. एलएनडी १०८९/प्र.क्र.१४८/ज-१, दि.४/१२/१९९०.
  - ३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. एलएनडी १०९३/प्र.क्र.५५/ज-१, दि.३/०६/१९९३.
  - ४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. एलएनडी १०९३/प्र.क्र.५५/ज-१, दि.१७/०२/१९९५.

प्रस्तावना :-

राज्यात पर्यटनाची वाढ करण्यासाठी शासनाने कंपनी अधिनियम, १९५६ अंतर्गत दि.२१/१/१९७५ रोजी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाची स्थापना केली आहे. पर्यटन धोरणाच्या उद्दीष्टांच्या पूर्ततेसाठी तसेच राज्यात पर्यटन प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी आणि विकासासाठी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाला शासनाने राज्यात अनेक ठिकाणी शासकीय जमिनी उपलब्ध करून दिल्या आहेत.

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाकडे असलेल्या मोकळ्या जमिनी आणि विकसित केलेल्या मालमत्ता भाडेतत्वावर देऊन पर्यटन क्षेत्रात खाजगी भागीदारी वाढविण्यासाठी आणि राज्यातील पर्यटन स्थळांचा जागतिक मानकांनुसार विकास करण्यासाठी शासनाच्या दि.१७.०२.१९९५ च्या शासन निर्णयामध्ये काही सुधारणा करून धोरणात्मक निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार मंत्रीमंडळ स्तरावर शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय :-

- १) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या ताब्यातील शासकीय जमिनींचा / मालमत्तांचा पर्यटनदृष्ट्या विकास करण्यासाठी खाजगीकरणाच्या धोरणास तत्वतः मान्यता देण्यात येत आहे.

- २) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या ताब्यातील शासकीय जमिनींचा / मालमत्तांचा खाजगीकरणाच्या माध्यमातून पर्यटनदृष्ट्या विकास करण्यासाठी जमीन भाडेपट्टा / जॉईंट व्हेंचर / नॉन-जॉईंट व्हेंचर / प्रवर्तन आणि व्यवस्थापन करार किंवा फक्त व्यवस्थापन करार (O & M Contract or only Management Contract) इ.उपलब्ध विविध पर्यायांचा विचार करून निर्णय घेता येईल. प्रत्येक प्रकल्पासाठी योग्य पर्यायाची शिफारस करण्यासाठी प्रकल्प सल्लागाराची (Transaction Advisor) नियुक्ती विहित कार्यपध्दतीने करण्यात येईल. प्रकल्प सल्लागाराचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर प्रत्येक पर्यटनस्थळासाठी योग्य अशा पर्यायाची निवड मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय समितीच्या मान्यतेने करण्यात येईल. उच्चस्तरीय समितीची रचना पुढीलप्रमाणे असेल :-

१)	मुख्य सचिव	अध्यक्ष
२)	सचिव / प्रधान सचिव/ अपर मुख्य सचिव (महसूल)	सदस्य
३)	सचिव / प्रधान सचिव/ अपर मुख्य सचिव (वित्त)	सदस्य
४)	सचिव / प्रधान सचिव/ अपर मुख्य सचिव (नगर विकास-१)	सदस्य
५)	सचिव / प्रधान सचिव/ अपर मुख्य सचिव (पर्यटन)	सदस्य
६)	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, मुंबई	सदस्य सचिव
७)	संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	कायम निमंत्रित

आवश्यकतेनुसार संचालक, नगर रचना संचालनालय हे या समितीचे निमंत्रित सदस्य रहातील.

- ३) मालमत्ता पोटभाड्याने द्यावयाचा कालावधी मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय समितीमार्फत ठरविण्यात येईल. ३० वर्षांच्या कालावधीनंतर पुढे प्रत्येकी ३० वर्ष, अशी दोन वेळा मुदतवाढ विहित अटींच्या पूर्ततेबाबत उच्चस्तरीय समितीची हरकत नसल्यास आपोआप देण्यात येईल.
- ४) मोकळ्या जमिनींकरिता आकारावयाचे अधिमूल्य व वार्षिक भाडे तसेच बांधकाम केलेल्या / विकसित मालमत्तांकरिता आकारावयाचे अधिमूल्य व Revenue Share मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय समितीकडून निश्चित करण्यात येईल.
- ५) महामंडळाच्या ताब्यातील जमिनी व मालमत्तांचा विकास करण्याची कार्यवाही टप्प्याटप्प्याने करण्यात येईल. प्रथम टप्प्यात गणपतीपुळे, माथेरान, महाबळेश्वर, हरिहरेश्वर (जि.रायगड) व मिठबाव, (जि. सिंधुदुर्ग) येथील महाराष्ट्र पर्यटन विकास

महामंडळाचे रिसॉर्टस, ताडोबा आणि फर्दापूर, औरंगाबाद येथील मोकळ्या जमिनींचा विकास करण्यात येईल.

६) तदनंतरच्या टप्प्यात अन्य ठिकाणांची निवड पर्यटन क्षमतेचा विचार करून शासन मान्यतेने करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२००८१७१३४९३०६५२३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वल्सा नायर-सिंह)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई.
२. महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर.
३. महालेखापाल (स्थानिक निकाय लेखापरीक्षा व लेखा) मुंबई
४. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. मा. मंत्री (पर्यटन), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
६. मा. राज्यमंत्री (पर्यटन), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
७. मा. विधान परिषद / विधानसभा सदस्य (सर्व) विधान भवन, मुंबई.
८. संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
९. अवर सचिव / मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१०. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
११. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१२. नियोजन विभाग (कार्यासन-१४११/१४४४), मंत्रालय, मुंबई.
१३. वित्त विभाग (का.व्यय-१५/अर्थोपाय) मंत्रालय, मुंबई.
१४. पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग (अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई .
१५. निवड नस्ती, कार्यासन-पर्यटन.